

A FILM BY
MARCEL METTELSIEFEN

W A T A N I

M Y H O M E L A N D

Watani My Homeland

Marcel Mettelsiefen • 2017 • 51 min. • Documentaire

Ondanks de oorlog in Syrië besluit een vader in Aleppo om niet te vluchten. Met zijn vrouw en vier jonge kinderen blijft hij in hun thuisland en vechten zij voor een beter bestaan. Voor de kinderen is de oorlog de norm: ze helpen vader om zelfgemaakte bommen in elkaar te zetten en spelen zelfs 'oorlogje'. Alles verandert wanneer papa op een dag wordt meegenomen door IS en moeder besluit dat het tijd is om te vertrekken. De kinderen vluchten samen met hun moeder via Istanboel naar Duitsland, waar ze uiteindelijk terechtkomen in het plaatsje Goslar.

Na deze les kan je:

- benoemen hoe leven in een oorlogsgebied en -tijd eruit kan zien;
- benoemen wat de gevolgen van oorlog voor mensen kunnen zijn;
- reflecteren op je eigen vrijheid en op de vraag in welke mate mensen in vrijheid leven;
- voorbeelden geven van het humanitair oorlogsrecht;
- een humanitaire grondhouding aannemen.

Voor de film

Vraag 1. Syrië en de Syrische burgeroorlog

In Syrië vindt al meer dan acht jaar een burgeroorlog plaats. Bij een **burgeroorlog** maken de strijdende partijen deel uit van hetzelfde land. Doordat bij de Syrische burgeroorlog veel verschillende partijen betrokken zijn, is het een heel ingewikkeld conflict.

- A. Wat weet je over de Syrische burgeroorlog?
- B. Hoe ziet het leven in een oorlogsgebied eruit denk je?

In 2011 breekt in Syrië de **revolutie** uit. Veel mensen hebben genoeg van het strenge regime van Assad en komen in opstand. Het Syrische leger treedt hard op tegen demonstranten en er volgen vele bloedbaden. De demonstranten besloten daarom de wapens op te pakken. Ook de vader van Sara, Farah, Hammoudi en Helen, die je straks in de documentaire ziet, sluit zich aan bij een groepering die in opstand komt: het Vrije Syrische Leger.

- C. Stel: in Nederland vindt een burgeroorlog plaats. Wat zou jij doen: je land verdedigen en meevechten in een groepering tegen de regering of een veilige plek opzoeken en het land uitvluchten? Leg uit waarom je deze keuze maakt.

Vraag 2. Het humanitair oorlogsrecht

Oorlog voeren gebeurt al eeuwen. Eeuwen geleden kwamen mensen al samen om geweld te gebruiken tegen andere groepen om bijvoorbeeld politieke macht te verkrijgen of voor hun identiteit en vrijheden te strijden. Zolang al proberen mensen wereldwijd ook om de wreedheden van oorlog te beperken. In 1864 is Henry Dunant, een rijke Zwitserse bankier en oprichter van het Rode Kruis, ooggetuige van een gruwelijke veldslag. Hij besluit dat er internationale regels over oorlogsvoering moeten worden vastgesteld om mensen in oorlog te beschermen.

- A. Stel je voor: jij bent Henry Dunant. Welke regels voor oorlogsvoering zou jij verzinnen om mensen te beschermen? Bedenk minimaal drie regels en leg uit waarom je deze regels hebt gekozen.

De zeven hoofdregels van het humanitair oorlogsrecht

1. Strijdende partijen moeten onderscheid maken tussen strijders en burgers.
2. Alleen militaire doelen mogen worden aangevallen. Burgers, en door hun gebruikte gebouwen, moeten worden gespaard.
3. Bij een aanval moet nevenschade voor burgers zoveel mogelijk beperkt worden.
4. Strijders die gewond zijn geraakt of zich overgeven mogen niet worden aangevallen. Gewonde strijders moeten worden verzorgd.
5. Niet alle wapens en methoden zijn toegestaan. Gebruik van wapens die ernstig lijden en onnodig leed veroorzaken is niet toegestaan.
6. Medisch personeel en hulpverleners moeten worden beschermd. Het Rode Kruis embleem betekent 'niet schieten'.
7. Alle gevangenen moeten menswaardig worden behandeld. Zij hebben recht op contact met familie. Martelen is verboden.

Vraag 2 (vervolg). Het humanitair oorlogsrecht

De regels over oorlogsvoering zijn verzameld in de Verdragen van Genève, **het humanitair oorlogsrecht**. Een belangrijke afspraak binnen het humanitair oorlogsrecht is: mensen die niet (langer) deelnemen aan de strijd moeten worden beschermd. Dit zijn bijvoorbeeld burgers, gewonde en zieke soldaten, krijgsgevangenen en medische hulpverleners. Ook stelt het humanitair oorlogsrecht dat onnodig leed voorkomen moet worden. Daarom mogen bijvoorbeeld landmijnen en gifgassen niet worden gebruikt.

- B.** Bekijk de zeven hoofdregels van het humanitair oorlogsrecht hierboven. Komen de regels overeen met de regels die jij had bedacht? Leg uit bij welke regels uit het humanitair oorlogsrecht jouw regels passen.
- C.** Welke hoofdregel uit het humanitair oorlogsrecht had je zelf nog niet bedacht, maar vind je wel een goede regel? Leg uit waarom je deze regel goed vindt.

Alle landen in de wereld (196) hebben het humanitair oorlogsrecht ondertekend. Deze landen geven daarmee aan dat zij zich aan deze regels zullen houden. Toch worden de regels vaak geschonden.

- D.** Welke situaties uit het nieuws ken je waarbij regels van het humanitair oorlogsrecht worden geschonden? Beschrijf de situatie en geef aan welke regels er volgens jou worden geschonden.

Vraag 3. Bescherming in oorlogstijd

Humanitair komt van het woord 'humaan'. Je kunt ook denken aan de betekenis van het Engelse woord 'human'.

- A.** Wat betekent 'humanitair' denk je?
- B.** Het humanitair oorlogsrecht beschrijft de regels voor het voeren van oorlog. Waarom denk je dat het woord 'humanitair' is gebruikt voor de regels over oorlogsvoering?

Vraag 4. Nederland en het humanitair oorlogsrecht.

In Nederland leven we momenteel niet in oorlog. Toch is kennis van het humanitair oorlogsrecht ook van belang voor Nederland.

Waarom denk je dat het voor een land als Nederland belangrijk is om goede kennis van het humanitair oorlogsrecht te hebben? Benoem hoe je denkt dat Nederland in aanraking komt met het humanitair oorlogsrecht.

moviesthatmatter

educatie

Na de film

Vraag 6. Beeldvorming over vluchtelingen

Vluchtelingen komen vaak in het nieuws. Als je een nieuwsitem op tv ziet, in een krant leest of een documentaire bekijkt, dan vorm je zelf een beeld over wat je ziet. Dit heet **beeldvorming**. Dat kan negatief of positief zijn.

- A. Wat is jouw beeld van vluchtelingen? Vind je dit een positief, negatief of neutraal beeld?
- B. Waar komt jouw beeld over vluchtelingen vandaan denk je? Analyseer hoe jouw beeld is ontstaan en hoe je denkt dat jouw beeld is beïnvloed door de media.

Journalisten, documentairemakers en redacteuren kunnen bijdragen aan de manier waarop het nieuws wordt gebracht. Dit beïnvloedt ook jouw beeldvorming van bijvoorbeeld vluchtelingen.

- C. Welk beeld vind jij dat de documentaire *Watani My Homeland* geeft over vluchtelingen? Beschrijf het beeld dat jij hebt gekregen van vluchtelingen na het zien van de documentaire.
- D. Komt dit beeld overeen met het algemene beeld over vluchtelingen dat je kent uit de media?
- E. Heeft de documentaire jouw beeld over vluchtelingen veranderd? Leg uit waarom het wel of niet is veranderd.

Vraag 6. Documentaire

Een documentaire geeft altijd **een bepaald beeld** van een situatie. De regisseur (Marcel Mettelsiefen) heeft ervoor gekozen om de oorlogssituatie door de ogen van kinderen te laten zien. Hij vertelt het verhaal vanuit het perspectief van de kinderen.

- A. Wat vind je ervan dat de documentaire oorlog door de ogen van kinderen laat zien?
- B. Denk je dat deze documentaire een goed beeld geeft van het leven in een oorlogsgebied?
- C. Vooraf aan de film heb je beschreven hoe je dacht dat het leven in een oorlogsgebied eruit ziet. Komt jouw beeld van het leven in een oorlogsgebied overeen met het leven van het gezin in de documentaire? Beschrijf hoe het overeenkomt en hoe het verschilt.

Vraag 7. Het thuisland

De titel van de documentaire is *Watani My Homeland*. Watani is Arabisch voor 'thuisland'. De kinderen laten hun thuisland achter en vluchten naar Duitsland.

- A. Wat is volgens jou een thuisland? Wanneer kan je je thuis voelen in een land?
- B. Wat zou jij het meest missen als je je thuisland zou moeten verlaten?
- C. De kinderen gaan uiteindelijk in het Duitse plaatsje Goslar wonen. Denk je dat Duitsland voor de kinderen ook een thuisland kan zijn? Leg uit waarom wel of niet.
- D. Hammoudi (de broer in het gezin) zegt in de documentaire: 'niemand kan zijn land compleet verlaten'. Ben jij het met hem eens? Leg je antwoord uit.

Vraag 8. Syrische burgeroorlog.

Vader Abu Ali Slaibeh is leider van het Vrije Syrische Leger, één van de strijdende partijen in Syrië.

- A. Waar strijdt het Vrije Syrische Leger voor?

Het Vrije Syrische Leger kon de onderdrukking door de regering niet meer aanzien en zag niet voor zich dat deze onderdrukking met vreedzame protesten kon worden opgelost. Het Vrije Syrische Leger vond dat enkel de gewapende strijd het regime zou kunnen verdrijven.

- B. Vader Abu Ali besluit in zijn land te blijven en te vechten voor het land. Wat vind je van de keuze van vader?
- C. Wat zou jij doen als je voor deze keuze staat: voor je land vechten of uit je land vertrekken en ergens anders een veilige plek zoeken? Vertel waarom je deze keuze zou maken.
- D. In de documentaire vertelt de middelste dochter Farah (7 jaar) dat haar vader bommen maakt die het Vrije Syrische Leger gebruikt in de strijd. Vind jij dat het in deze situatie zelf bommen mag maken?

Vraag 9. Leven in oorlog en leven in vrijheid

Iedereen heeft recht op leven in vrijheid. In Nederland zijn we gewend om in vrijheid te leven. Dit is niet overal ter wereld zo vanzelfsprekend als je misschien denkt. Over de hele wereld groeien 420 miljoen kinderen (1 op de 5 kinderen) op in oorlog. In de documentaire zie je ook dat de kinderen geen andere situatie kennen dan de oorlog: ze helpen hun vader met het maken van 'bommen' en spelen zelfs 'oorlogje'.

- A. Op welke manier heeft de oorlogssituatie invloed op de jongste dochter Sara? Beschrijf hoe je dit in de documentaire hebt gezien.
- B. Wat valt je op aan haar manier van spreken en aan de dingen waarover zij praat? En, op welke manier verschilt het van waar jij vroeger over kletste?

De documentaire laat duidelijk de verschillen zien tussen leven in oorlog en leven in vrijheid. In Syrië kunnen de kinderen bijvoorbeeld niet naar school, maar geeft de oudste dochter Helen les aan de jongere kinderen. Ook zijn de kinderen tijdens het spelen bang voor bomaanslagen. In Duitsland ervaren de kinderen veel vrijheid. Ze kunnen nu naar school en kunnen buitenspelen zonder bang te zijn voor bommen.

- C. Vergelijk het beeld dat je hebt gezien van de kinderen in Syrië met het beeld van de kinderen in Duitsland. Wat valt je op?
- D. Ervaren de moeder en de kinderen het wonen in een nieuw land op dezelfde manier? Beschrijf hierbij hoe moeder naar de toekomst kijkt en hoe de kinderen naar de toekomst kijken.

Deze lesbrief is gemaakt door Movies that Matter i.s.m. het Rode Kruis voor het programma '75 jaar vrijheid'.

Hulp aan mensen in nood. Daar staat het Rode Kruis voor. Dichtbij, als je op blaren loopt bij de Vlerdaagse of als je je enkel verzwikt tijdens een hardloopwedstrijd. Als je je huis uit moet door een gaslek of als je in glas bent gaan staan tijdens een festival. Maar ook ver weg. Mensen die dierbaren zijn kwijtgeraakt toen ze op de vlucht sloegen voor geweld in hun dorp, of wiens huis is weggevaagd door een modderstroom.